herpy

SALAMANDRY I TRASZKI

Black Knobby Newt

Tylototriton asperrimus

Tylototriton asperrimus to ciemny, brodawkowaty traszkowiec o długości 12-15 cm, z guzowatymi wyrostkami żeber i masywnymi grzebieniami grzbietowymi. Gatunek zamieszkuje wilgotne tereny górskie w chińskiej prowincji Kuangsi i dał nazwę całej grupie blisko spokrewnionych traszkowców, które dopiero niedawno wyodrębniono jako osobne gatunki.

Rodzina: Salamandridae Dawna nazwa: *Echinotriton asperrimus; Pleurodeles asperrimus*

Słabe toksyny skórne

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**12-15 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**15-25 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las górski i mokradła**
Toksyny skórne	**Słabe** Umyj ręce po kontakcie i trzymaj palce z dala od oczu i ust
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 40 × 40 cm** D × S × W dla 3 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**20-24 °C**
Temperatura w nocy	**18-21 °C**
Wilgotność	**80-100%**
Woda	**Część wodna** głębokość 1-5 cm
UVB	**Opcjonalne**
Zimowanie	**8-12 °C** 8-12 tygodni
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**W parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Larwy w wodzie**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Liczba jaj w zniesieniu	**30-80**
Czas do wyklucia	**20-36 dni** przy 22-24 °C
Okres larwalny	**50-110 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Inne larwy i małe bezkręgowce wodne (rozwielitki, larwy komarów)**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Bliski zagrożenia (NT)**

O gatunku

Tylototriton asperrimus to średniej wielkości traszkowiec o całkowitej długości 12-15 cm. Jak u innych przedstawicieli rodzaju skóra pokryta jest brodawkami, z tyłu głowy znajdują się duże gruczoły przyuszne (parotoidy), a wzdłuż grzbietu biegną masywne rzędy powiększonych brodawek z guzowatymi wyrostkami żeber. Zwierzę jest ciemne, niemal czarne. Samica jest masywniejsza od samca i ma mały, punktowy otwór kloaki, samiec zaś większy i szczelinowaty.

Gatunek opisał w 1930 roku Walter Unterstein na podstawie samicy z Kuangsi; był to drugi gatunek w rodzaju po *Tylototriton verrucosus*. Jest gatunkiem typowym grupy *asperrimus* (podrodzaj *Yaotriton*). Nazwa ta przez długi czas obejmowała populacje od środkowych i południowych Chin po północny Wietnam, jednak nowsze badania wykazały, że chodzi o kompleks wielu odrębnych gatunków, często o bardzo małym zasięgu, np. *Tylototriton ziegleri*, *Tylototriton vietnamensis* i *Tylototriton pasmansi*. Zwierzęta z Wietnamu, określane w starszej literaturze jako *T. asperrimus*, należą do innych gatunków, a osobniki oferowane w handlu pod tą nazwą również mogą być innym gatunkiem.

Skóra jest gęsto pokryta brodawkami gruczołowymi, a gruczoły przyuszne są duże. Nie opisano, jak silnie działa wydzielina u *T. asperrimus*. Myj ręce przed kontaktem i po nim, a palce trzymaj z dala od oczu i ust. Długość życia nie jest udokumentowana; blisko spokrewniony *T. ziegleri* może dożyć ponad 20 lat.

Występowanie i środowisko

Tylototriton asperrimus uważany jest obecnie za endemit prowincji Kuangsi w południowych Chinach. Miejsce typowe leży w górach Dayao (Dayaoshan) w powiecie Jinxiu, a gatunek znany jest ponadto z góry Xianglu, z Longsheng, z góry Miao'er w Ziyuan, z rezerwatu Mulun w Huanjiang oraz z Tian'e. Występuje w rozproszeniu w oddzielonych od siebie obszarach górskich od północnej przez środkową po południową część Kuangsi. Populacja z gór E'huangzhang w Guangdongu jest blisko spokrewniona, ale nie została jeszcze przypisana do żadnego gatunku. Starsze doniesienia z Wietnamu i innych części Chin dotyczą innych gatunków z tej grupy.

> **Naturalny zasięg:** Chiny.

ŚRODOWISKO

Tylototriton asperrimus żyje w wilgotnym, subtropikalnym lesie górskim oraz w bagnach i okresowych zbiornikach wodnych i w ich pobliżu. Poza okresem rozrodu zwierzęta prowadzą skryty tryb życia na dnie lasu, pod liśćmi i kamieniami.

Klimat jest chłodniejszy niż u krewniaków z Wietnamu. Średnia roczna temperatura wynosi około 17 °C. W najcieplejszym okresie średnia temperatura to 21-23 °C, a w najcieplejszym miesiącu sięga 24-26 °C. Zima jest chłodna: średnia temperatura trzech najzimniejszych miesięcy wynosi 9-11 °C, a w najzimniejszym miesiącu spada do 3-6 °C. Roczna suma opadów wynosi 1550-1700 mm, głównie latem, ale w przeciwieństwie do gatunków wietnamskich również zimą pada sporo (170-190 mm w trzech najsuchszych miesiącach). U blisko spokrewnionych gatunków okres rozrodu przypada na porę deszczową wiosną i wczesnym latem, a jaja składane są na lądzie, na brzegu zbiorników rozrodczych.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Tylototriton asperrimus* jest skąpa. Gatunek rzadko trafia do terrariów, dlatego podane tu wartości zaczerpnięto z *Tylototriton ziegleri* i *Tylototriton vietnamensis*, które należą do tej samej grupy i są znacznie lepiej poznane, oraz dostosowano do chłodniejszego klimatu Kuangsi.

Dla 3 dorosłych osobników odpowiednie jest terrarium o wymiarach 60 × 40 × 40 cm z niewielką częścią wodną zajmującą od jednej piątej do jednej czwartej powierzchni. Woda ma głębokość najwyżej 5 cm, a dostęp do niej musi być łatwy dzięki łagodnie wznoszącemu się brzegowi z kamieni lub żwiru. Dno wypełnij na 8-15 cm mieszanką gliny, ziemi liściowej i żwiru na warstwie drenażowej, tak aby powstały zarówno wilgotne, jak i suchsze strefy. Zapewnij wiele kryjówek w obu częściach: połówki rurek bambusowych, korę korkową, gliniane miseczki oraz warstwę liści dębu, buku lub bambusa. Mech zatrzymuje wilgoć i nadaje się na miejsce składania jaj. Terrarium musi mieć dobrą wentylację, a rośliny takie jak paprocie i *Pilea cadierei* dobrze rosną w tym samym klimacie. Skoczogonki i dżdżownice w podłożu zjadają resztki i jednocześnie stanowią pokarm.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

TEMPERATURA

Latem utrzymuj w terrarium 20-24 °C w dzień i 18-21 °C w nocy, co odpowiada latu w obszarze występowania. Krótkotrwale wyższe temperatury są tolerowane, ale należy unikać dłuższych okresów powyżej 25 °C, a chłodne miejsca muszą być zawsze dostępne.

Zima jest zimniejsza niż u wietnamskich krewniaków. Trzymaj zwierzęta w 8-12 °C przez 8-12 tygodni, podając bardzo mało pokarmu. Chłodna zima, a po niej symulowana pora deszczowa, to najważniejszy bodziec do godów u przedstawicieli rodzaju.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza wynosi 80-100 %. Terrarium zraszaj codziennie spryskiwaczem do kwiatów; muszą w nim być zarówno wilgotniejsze, jak i suchsze strefy, a powietrze nie może stać w miejscu. W okresie chłodu zraszaj rzadziej i obniż poziom wody, ale nie dopuść do wyschnięcia terrarium, bo w obszarze występowania pada również zimą. Gdy ma się zacząć pora deszczowa, zraszaj obficie kilka razy dziennie i podnieś poziom wody.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

W części wodnej powinna być miękka, lekko kwaśna woda; odpowiednia jest deszczówka lub woda z odwróconej osmozy. pH wody nie jest udokumentowane dla *Tylototriton asperrimus*; *Tylototriton ziegleri* trzymany jest przy pH 6,4-6,8. Nigdy nie używaj wody z kranu bez usunięcia chloru. Płazy wchłaniają substancje przez skórę, dlatego środki czyszczące i mydło nie mogą znaleźć się w pobliżu terrarium. Regularnie wymieniaj wodę i usuwaj widoczne zanieczyszczenia.

OŚWIETLENIE I UVB

Światło nie ma dla zwierząt szczególnego znaczenia i dobiera się je pod kątem roślin: taśmy LED lub świetlówki przez 12 godzin latem i 10-11 godzin zimą. UVB nie jest potrzebne temu skrycie żyjącemu gatunkowi.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Dorosłe osobniki dostają czerwie, świerszcze, świerszcze domowe, larwy barciaka, dżdżownice i równonogi odpowiedniej wielkości mniej więcej dwa razy w tygodniu. Zimą jedzą nieregularnie i znacznie mniej. Owady karmowe muszą być dobrze odżywione i oprószone preparatem witaminowo-mineralnym. Świeżo przeobrażone młode karmi się codziennie małymi świerszczami, małymi dżdżownicami, muszkami owocowymi i ochotką.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

U blisko spokrewnionych gatunków zwierzęta prowadzą bardzo skryty tryb życia i widać je głównie podczas karmienia lub gdy samce przebywają w wodzie. Pary lub małe grupy można trzymać razem w przestronnym terrarium z wieloma kryjówkami. Trzymaj je w terrarium jednogatunkowym, bez innych płazów. Zwierzęta bierz do ręki jak najrzadziej i myj potem ręce. Nowo kupione osobniki trzymaj na kwarantannie, zanim trafią do innych płazów.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samica jest większa i masywniejsza od samca. Płeć można rozpoznać po otworze kloaki: u samicy jest mały i punktowy, u samca większy i szczelinowaty. Wiek i wielkość w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla *Tylototriton asperrimus*.

GODY I KOPULACJA

Gody nie zostały opisane dla *Tylototriton asperrimus*. U blisko spokrewnionych gatunków wywołuje je chłodna zima z małą ilością pokarmu, a po niej symulowana pora deszczowa: obfite zraszanie, wyższy poziom wody i rosnąca temperatura. Porę deszczową najlepiej rozpocząć, gdy zbliża się niż. Samce wchodzą do wody i czekają na samice, a para wykonuje taniec po okręgu, podczas którego samiec składa spermatofory, które samica podejmuje.

JAJA I LARWY

Liczba jaj nie jest udokumentowana dla *Tylototriton asperrimus*. U *Tylototriton ziegleri* zniesienie liczy najczęściej 30-80 jaj, a samica składa je na lądzie w mchu lub pod liśćmi blisko wody. Jaja wyjmuje się z terrarium, ponieważ dorosłe osobniki mogą zjadać jaja i larwy. Układa się je na lekko wilgotnym ręczniku papierowym na kratce w zamkniętym plastikowym pojemniku z odrobiną wody na dnie, tak aby leżały nad wodą przy bardzo wysokiej wilgotności. Pojemnik otwiera się raz lub dwa razy dziennie i usuwa martwe jaja. U *T. ziegleri* wyklucie następuje po 20-36 dniach w 22-24 °C.

METAMORFOZA

Gdy wyklują się pierwsze larwy, podnieś poziom wody w pojemniku, aby wykluły się również pozostałe. Okres larwalny nie jest udokumentowany dla *Tylototriton asperrimus*; u *Tylototriton ziegleri* larwy przechodzą metamorfozę 81-130 dni po złożeniu jaj. Przed metamorfozą larwy ciemnieją, skrzela i fałd płetwowy ogona zanikają, a skóra staje się szorstka. Larwy muszą mieć możliwość opuszczenia wody w każdej chwili: przygotuj łatwo dostępne przejście ze skośnie ułożonego żwiru, korka, korzeni lub kamieni.

ODCHÓW MŁODYCH

U blisko spokrewnionych gatunków larwy są wobec siebie agresywne, a kanibalizm jest częsty. Im mniej larw razem, tym lepsza przeżywalność; najbezpieczniej trzymać je pojedynczo lub najwyżej po 5 w pojemniku o pojemności 10 litrów z wieloma kryjówkami. Woda musi być stojąca. Zaraz po wykluciu larwy karmi się kilka razy dziennie artemią, bardzo małymi rozwielitkami i oczlikami, później rurecznikiem, czerwiami i ochotką. Codziennie wymieniaj część wody, najwyżej ok. 15 % naraz. Świeżo przeobrażone młode trzyma się na skośnie ułożonym żwirze z małą kałużą, mchem i kryjówkami w 19-21 °C i karmi codziennie małymi owadami karmowymi.

Zdrowie i częste błędy

Choroby nie zostały opisane konkretnie dla *Tylototriton asperrimus*. U blisko spokrewnionych traszkowców znane są:

- Stojące powietrze i zbyt wysoka temperatura: zapewnij przewiewne terrarium i chłodne miejsca.
- Bsal i Bd: grzyby, które mogą być śmiertelne dla salamander. Azjatyckie salamandry mogą je przenosić bez objawów. Najlepszą profilaktyką są kwarantanna, higiena (osobne narzędzia do każdego terrarium) i wymazy.
- Zbyt twarda woda uszkadza skrzela larw, a zbyt duża ilość świeżej wody naraz powoduje gromadzenie się powietrza w jamie brzusznej.
- Pogryzienia larw i młodych przez inne larwy.
- Przy oznakach choroby, np. ranach, obrzękach, odmowie pokarmu lub śmierci bez widocznej przyczyny, udaj się do weterynarza znającego się na płazach.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.